

גירסת הבמאי / מני ברזילאי

הסיפור המופלא על אולם הקולנוע שבו מוקרן הסרט של חיין

**אמונתו של חולה ביכולתו להירפא מסייעת לריפוי גם כאשר אין
לאמונה זו שום אחיזה רפואית ממשית.
תופעה זו הוכחה פעמים רבות ומוכרת לכל רופא.**

**בדומה לכך, כל אדם המאמין שהוא חופשי לבחור ולעצב את חייו,
יוכל להגשים את חלומותיו יותר מכל אדם, המאמין שחייו
מוכתבים ע"י גורל קבוע מראש.**

**החברה האנושית מבססת את מוסדותיה על ההנחה כי יש לאדם
בחירה חופשית. בתי המשפט קיימים רק בהתבסס על ההנחה,
שלאדם בחירה, אם לעבור על החוק אם לאו.
בתי הספר מלמדים ומחנכים ילדים בהנחה שניתן לעצבם,
ושעתידם לא נגזר מראש וכו'.**

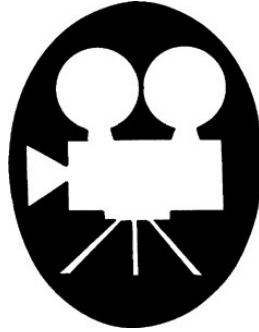
לא ניתן להבין את אתוס ההצלחה של החברה המערבית, ובמיוחד של החברה האמריקאית, בלי להניח שיש לכל אדם בחירה חופשית, שעתידו בידיו ושהצלחתו תלויה במעשיו.

עם זאת ידוע כי למעלה מ- 90% מבני האדם, מאמינים בדת כלשהי, וכי רוב הדתות מאמינות בקיומו של גורל ובהעדרה של בחירה חופשית מלאה.

לפיכך, נראה כי עבור רוב בני האדם, המעבר מאמונה בגורל לאמונה בבחירה חופשית, הוא תנאי הכרחי, גם אם לא מספיק, כדי להתקבל ל"מועדון המצליחנים המערבי".

הדת היהודית טוענת שיש לאדם בחירה אך עם זאת כל מעשיו צפויים מראש, כמאמר התלמוד: "הכל צפוי והרשות נתונה". אם כל מעשינו צפויים מראש, איך יתכן שנתונה לנו הרשות לבחור?

ספר "הזוהר" עפ"י פרשנותו של הרב ברג, מציע פתרון מופלא לפרדוקס זה באמצעות המשל הבא: עפ"י "הזוהר" חיינו משולים לאדם העומד במרכזו של חלל ענק ועגול, שעל קירותיו דלתות רבות. כל דלת היא פתחו של אולם קולנוע אחד. בכל אולם קולנוע, מוכן להקרנה סרט אחר.

תאר לך שאתה ניצב במרכזו של האולם הגדול ומתלבט באיזה סרט לבחור. יש בידך מעט מאוד מידע על שמות הסרטים המוקרנים בכל אולם קולנוע, בהעדר ידיעה מספקת, אתה בוחר באקראי באחד מבתי הקולנוע. דריכתך על מפתן בית הקולנוע, מפעילה מנגנון אוטומטי שמקרין את הסרט. אתה מתיישב ומגלה שגיבור הסרט הוא בעצם... אתה.

אם הסרט עצוב, אתה מוצא עצמך מזיל דמעה, ואם הסרט מותח אתה חש שעצביך נמרטים, כמובן שאם הסרט משעמם, ואתה מאוד עייף, אתה מן הסתם תצלול לשינה עמוקה.

לסרט המוקרן אופי ייחודי. הוא מייצר תחושת ריאליסטיות, ממכרת, המשכיחה את הידיעה, שישנם אולמות קולנוע, שניתן לצפות בהם סרטים אחרים.

על הסרט בכללותו נסוכה תחושה מסתורית, שמשהו בלתי צפוי עומד להתרחש. תחושה זו מחזיקה את הצופה באולם הקולנוע בציפייה, גם בחלקים המשעממים וחסרי התנועה שבסרט.

הנמשל – כל בחירה שאנו בוחרים בחיינו מכניסה אותנו למעשה ל"אולם קולנוע" נסתר שמתחיל להקרין "סרט" שסופו, אומנם, לא ידוע לנו ברגע זה, אך כמו כל סרט אחר מהלכו וסופו ידועים מראש למי שיצר אותו.

"במאי הסרט" הוא האל, בעיני המאמין, וחוקי הטבע, בעיני המדען. את הניסיון שלנו לנבא את מהלך הסרט וסופו ניתן להמחיש באמצעות השאלה הבאה:

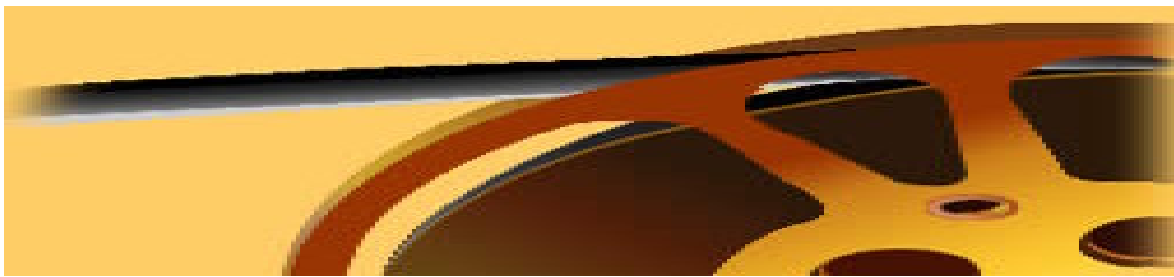
האם כוס שנפלה ממקום גבוה נחשבת שבורה עוד לפני הגעתה לקרקע?

התשובה שהתלמוד נותן היא ש"כול העתיד להישבר – שבור הוא".

הכוס נשברה מרגע שאיבדנו את אחיזתנו בה, גם אם היא טרם פגעה בקרקע והתרסקה.

מרגע שהפסקנו לאחוז בכוס, חוקי הטבע הכתיבו את התרסקותה, ובמובן זה גורלה מרגע מסוים היה צפוי מראש. כלומר נפילתה של הכוס והתרסקותה חפה מכל סממן של בחירה חופשית. זהו, אם תרצו, תסריט שסופו ידוע מראש.

האם הבחירה החופשית נמצאת במשל "אולמות הקולנוע"?

הבחירה שיש לאדם היא, האם להישאר ולצפות בסרט מסוים זה, או לקום, לעשות מעשה, לעשות שינוי כלשהו ולעבור לסרט אחר לגמרי. ההחלטה לעבור מהסרט הנוכחי לסרט אחר, איננה מובנית מאליה. ישנם סרטים מענגים, מלטפים, מרדימים, ובעיקר נוחים, וההחלטה לקום ולעזוב לסרט אחר נתפסת בדרך כלל כבעלת סיכון.

כדי לעבור לסרט אחר, צריך להאמין, או להיות מודע, שיש אלטרנטיבה, שיש סרטים אחרים, לקבל החלטה שהסרט המוקרן לא טוב עבורנו, לעשות מעשה כלשהו, שיוציא אותנו מ"הסרט" הנוכחי אל עבר "החלל הגדול" שרק בו נמצאת הבחירה החופשית.

זהו, עפ"י ספר "הזוהר", הקשר המסתורי שבין הגורל לבחירה. הגורל אינו תכנית סודית, שכתב וביים אל נוקם ונוטר הבא עמך חשבון.

הגורל אינו, אלא, אוסף של חוקי הטבע החומרניים והרוחניים, שמצדם אינם נוקטים עמדה "אישית" כלשהי ביחס למעשנו ומחדלנו.

חוקי הטבע הרוחניים הם החוקים המקבילים והמשלימים לחוקי הטבע החומריים. לכל הדתות הגדולות יש תורות סודיות, שאינן חשופות לקהל המאמינים הרחב. תורות הסוד הללו עוסקות בין השאר בלימוד וגילוי חוקי הטבע הרוחניים.

המשותף לחוקי הטבע החומריים ולחוקי הטבע הרוחניים הוא שכולם פועלים עפ"י עקרון הסיבתיות. ההבדל הגדול הוא שחוקי הטבע החומריים, מוכרים לנו, באופן שמאפשר לנו לעשות בהם שימוש מועיל, בעוד שרוב בני האדם אינם חשופים ומודעים לקיומם של חוקי הטבע הרוחניים.

כשם שאין צורך באמונה בגורל כדי להסביר שכוס שנפלה עתידה להתרסק, כך אין צורך באמונה בגורל כדי להסביר תאונה שנוצרה בגלל שנהג נסע במהירות גבוהה על כביש ראשי כנגד התנועה - ונהרג.

לעקרון הסיבתיות המתגלה במציאות הפיזית יש מקבילה רוחנית המחייבת תוצאה מוגדרת לסיבה התואמת לה.

אחת הדוגמאות לחוק טבע רוחני נוגע למושג, לכאורה מטריאליסטי, מושג הקניין:

אדם המתמקח עם מוכר על מחירו של מוצר כלשהו צריך לקחת בחשבון שאם המוכר, מסיבה כלשהי, ימכור לו את המוצר במחיר נמוך מהמחיר שהוא קנה אותו, החוק הרוחני של הקניין יחייב

שהקונה לא יוכל להינות מהמוצר שקנה, משום שתהליך העברת הקניין הרוחני, מחייב הוגנות ואיננו מאפשר שתהנה ממוצר כשהמוכר הפסיד כתוצאה מהמכירה לך.

הוגנות הינה מידה רוחנית. אין בה מרכיב מטריאליסטי, פיסי, והיא סותרת במידה רבה כל הגיון כלכלי טהור.

בטבע לא קיימים יחסי הוגנות: הנמר אינו הוגן עם טרפו, והעץ אינו הוגן עם הציפורים המקננות בו. הניסיון לטעת הוגנות בסיטואציות חומרניות, הוא בדיוק מה, שהופך את החוקיות החומרית לחוקיות רוחנית ומה שמבדיל אותנו, בעלי הבחירה החופשית, מחסרי הבחירה.

במשל אולמות הקולנוע הסרטים הרבים, המוכנים והממתינים להקרנה, הם עולמות מקבילים לעולמנו הממשי בו אנו צופים ב"סרט" הנוכחי.

העולמות המקבילים הם פוטנציאל שמתממש ברגע שנכנסו "לצפות" בהם.

הבחירה החופשית הנתונה לנו מאפשרת לנו לקבל החלטות, בצמתים מרכזיים של הכרעה. ביחס לכל הכרעה, מעשה או מחדל, חוקי הטבע מחייבים סדרת פעולות שהם התוצאה הישירה, העקיפה או הנסתרת של הכרעתנו.

פרשנות ספר "הזוהר", לסוגיית הגורל, שנכתבה לפחות לפני מאות, אם לא אלפי שנים, דומה דמיון מדהים לאחת התיאוריות

החשובות בפיזיקה המודרנית תיאורית "העולמות המרובים" של יו אברט.

התיאוריה הוצעה לראשונה בשנת 1957 ע"י יו אברט כדרך אפשרית להתגבר על הבעיות המושגיות של מכניקת הקוונטים, שהיא התיאוריה המשמעותית ביותר בפיזיקה של דורנו.

תיאורית העולמות המרובים מנסה להסביר את החידות הגדולות הקשורות לאנרגיה האפלה ביקום ולקצב התפשטות הגלקסיות. המחשה סיפורית יפהפיה של משל אולמות הקולנוע ניתן לקרוא בספר "אישה זרה" שכתב פרופ' שלמה לניאדו. הספר מספר סיפור אהבה מופלא על המעבר מהעולם הממשי לעולם המקביל. הספר עוסק בדילמה הקלאסית של "מה היה קורה אילו" האדם היה מקבל החלטה אחרת בכל רגע בחייו.

המאמר המחיש כיצד ניתן ללמד בו זמנית את העקרונות הבסיסים של תורות מדעיות, מורכבות, בדרך עקיפה, תוך כדי עיסוק בנושאים "רוחניים". שיטת הלמידה העקיפה, הרומזת, המצפינה, המשאירה מקום נרחב ללומד, היא אחת מאסטרטגיות הלמידה של טכנולוגיית מיכא"ל, הנחשבת לפריצת דרך עולמית בתחום מימוש הפוטנציאל האישי.

